BM 402 Bilgisayar Ağları (Computer Networks)

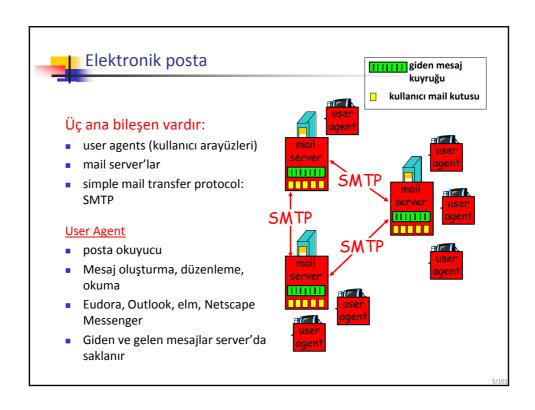
M.Ali Akcayol Gazi Üniversitesi Bilgisayar Mühendisliği Bölümü

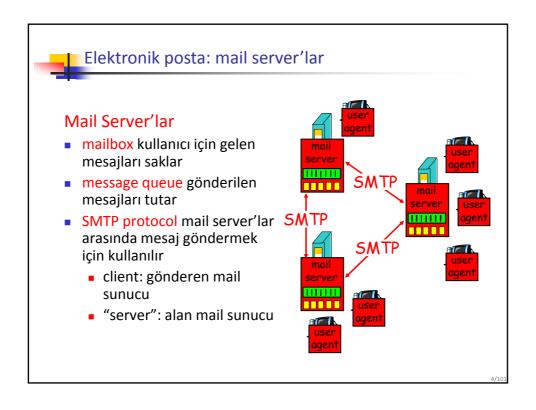
Not: Bu dersin sunumları, ders kitabının yazarları James F. Kurose ve Keith W. Ross tarafından sağlanan sunumlar üzerinde değişiklik yapılarak hazırlanmıştır.

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatlari
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

Ders konuları

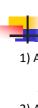
- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatları
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

F /4 O

Elektronik posta: SMTP [RFC 2821]

- Client'tan Server'a e-mail mesajını güvenilir göndermek için TCP kullanır, port 25
- direct transfer: gönderen server'dan alan server'a
- Üç aşamalı transfer
 - handshaking
 - mesajların transferi
 - kapatma
- command/response etkileşimi
 - commands: ASCII metin
 - response: durum kodları ve deyimler
- 7-bit ASCII kullanılır

Elektronik posta: posta gönderme

- 1) A, user agent kullanarak bir mesaj hazırlar aaa@gazi.edu.tr
- 2) A'nın user agent programı mesajı kendi mail sunucusuna gönderir, mesaj kuyruğa atılır
- 3) SMTP'de client taraftaki mail sunucu bir TCP bağlantısı açar B kullanıcısının mail server'ına
- 4) SMTP client A'nın mesajını TCP bağlantısı üzerinden gönderir
- 5) B'nin mail server'ı gelen mesajı B'nin mail kutusuna yerleştirir
- 6) B kendi user agent programı ile mesajı okur

7/10

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatlari
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

SMTP: final words

- SMTP persistent connection kullanır
- SMTP 7-bit ASCII mesaj gerektirir (header & body)
- SMTP server CRLF. CRLF ile mesaj sonunu belirler

HTTP ile karşılaştırma:

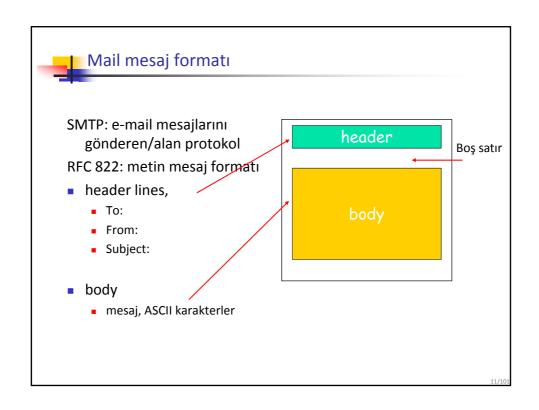
- HTTP: pull
- SMTP: push
- İkiside ASCII command/response etkileşimi, durum kodları
- HTTP: her nesne kendi cevap mesajina encapsulateedilir
- SMTP: bir mesajla çok sayıda nesne gönderilir

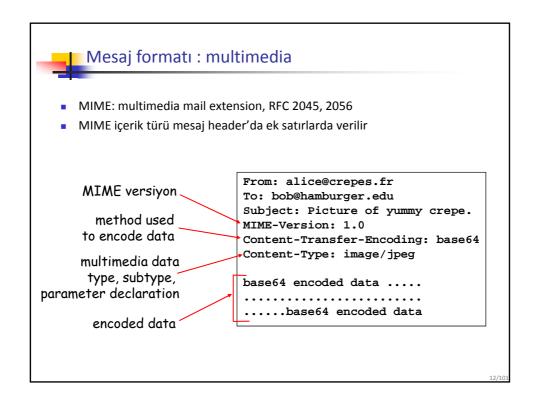
0/10

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatlari
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

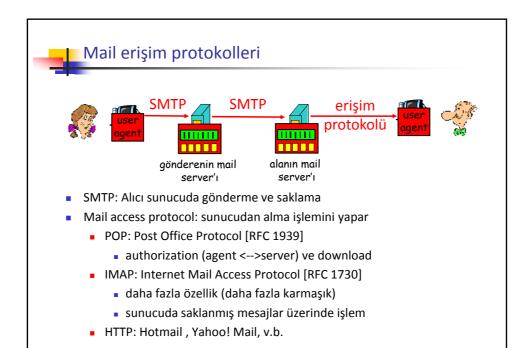

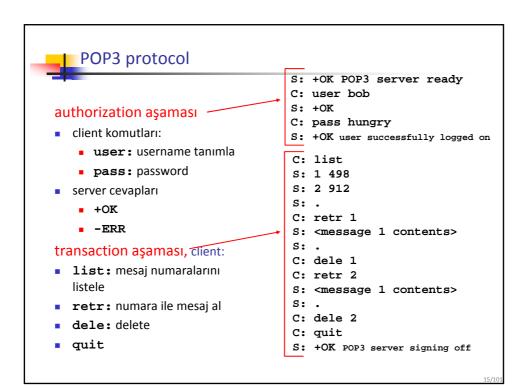

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatları
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

13/101

7

POP3 ve IMAP

POP3

- Önceki örnek "download ve delete" modlarını göstermektedir.
- Bir kullanıcı client'ı değiştirmişse mesaj okuyamaz

IMAP

- Tüm mesajlar aynı sunucuda tutulur
- Kullanıcıya dizinlerdeki mesajlarını organize etme izni verir
- IMAP kullanıcı durumunu oturum sonuna kadar saklar:
 - Dizin adları ve mesaj ID ile dizin eşleştirme yapar

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatları
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

17/101

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatlari
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

8/10:

DNS: Domain Name System

İnsanlar için: çok sayıda tanımlayıcı vardır:

 TCKimlik, Vergi No, Pasaport No

Internet host'ları, router'lar:

- IP adres (32 bit) datagram adreslemek için kullanılır
- "ad", örn., www.yahoo.com – insanlar kullanır

IP adresleri ile adlar arasında eşleme gerekmektedir.

Domain Name System:

- distributed database bir çok name servers ile hiyerarşik olarak oluşturulmuştur.
- application-layer protocol
 host, router, name server'lar
 adres/ad dönüşümünü
 yaparak adları elde eder.
 - Internet temel bir fonksiyonu applicationlayer protokolü ile gerçekleştirilir.
 - Ağ uç birimleri karmaşıktır.

19/10

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatlari
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

DNS servisleri

- Hostname ile IP adres dönüşümü
- Host aliasing (takma isim)
 - Canonical ve alias name
- Mail server aliasing
- Load distribution (yük dağıtımı)
 - Bir isim için birden fazla sunucu farklı IP numaralarıyla çalışır ve sırayla işler dağıtılır

DNS neden merkezi değildir?

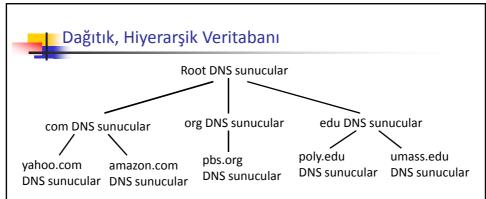
- Tek noktadaki hata
- Trafik yoğunluğu
- distant centralized database
- maintenance

21/10

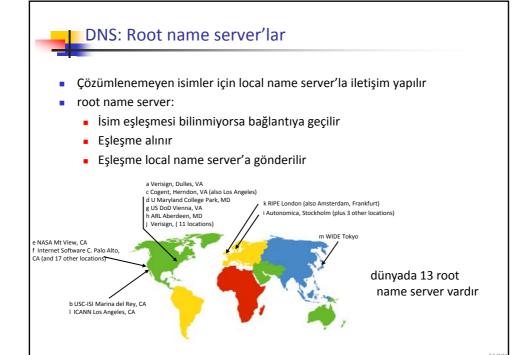
Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatlari
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

Client www.amazon.com için IP adresini istemektedir.

- Client, com DNS server'ı bulmak için a root server'ı sorgular
- Client, amazon.com DNS server için com DNS server'ı sorgular
- Client, www.amazon.com için IP adresi almak için amazon.com DNS server'ı sorgular

TLD ve Authoritative Server'lar

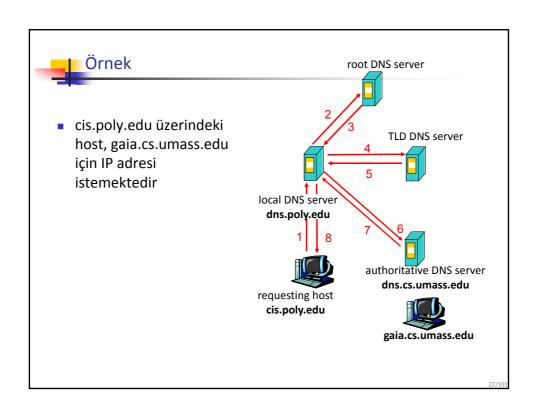
- Top-level domain (TLD) server'lar: com, org, net, edu, v.b ile en üst seviye ülke domainleri uk, fr, ca, jp v.b. den sorumludur.
 - Ağ çözümleri com TLD için sunucu bulundurur
 - Eğitim sunucuları edu TLD bulundurur
- Authoritative DNS server'lar: kurumların DNS server'ları, hostname ile IP eşleşmesi için kullanılır (örn., Web ve mail).
 - Kurum veya ISP tarafından oluşturulur

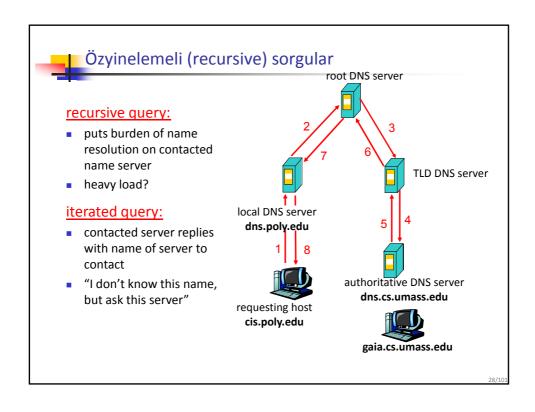
25/10

Local Name Server

- Her ISP (şirket, üniversite) bir tane Local Name Server'a sahiptir.
 - "default name server" olarak adlandırılır
- Bir host DNS sorgu yaptığında, sorgu kendi local DNS server'ına gönderilir
 - Proxy olarak çalışır, sorgu hiyerarşide yönlendirilir.

DNS: kayıtları cache'e yazmak ve update etmek

- name server eşleşmeyi öğrendiğinde, kendi cache'ine aktarır
 - Cache'ten belirli süre sonunda atılır
 - TLD server'lar local name server'larda cache'lenir
 - Böylece root name server'lar sıklıkla ziyaret edilmezler
- update/notify mekanizmaları IETF tarafından tasarlanmaktadır
 - RFC 2136
 - http://www.ietf.org/html.charters/dnsind-charter.html

29/101

DNS kayıtları

DNS: distributed db storing resource records (RR)

RR format: (name, value, type, ttl)

- Type=A
 - name, hostname
 - value, IP adres
 - (relay1.bar.foo.com, 145.37.93.126, A)
- Type=NS
 - name, domain (örn. foo.com)
 - value, bu domain için authoritative name server'ın IP adresi
 - (foo.com, dns.foo.com, NS)

- Type=CNAME
 - name,"canonical" (the real) isim için takma addır

www.ibm.com gerçekte
servereast.backup2.ibm.com

- value, canonical isimdir
- (foo.com, relayl.bar.foo.com, CNAME)
- Type=MX
 - value, name ile ilişkilendirilmiş mailserver'dır
 - (foo.com, mail.bar.foo.com, MX)

DNS içine kayıtların eklenmesi

- Örnek: "Network Utopia" oluşturuldu
- Kayıt adı networkuptopia.com olur (registrar'da (örn., Network Solutions))
 - Registrar'lar adları ve IP adresleri ile authoritative name server'a sağlanır
 - Registrar iki RRs kaydını com TLD server'a saklar:

```
(networkutopia.com, dns1.networkutopia.com, NS)
(dns1.networkutopia.com, 212.212.212.1, A)
```

 authoritative server'a www.networkuptopia.com için Type A kayıt ve networkutopia.com için Type MX kayıt eklenir

```
(networkutopia.com, 212,212,212,2, A)
(networkutopia.com, mail.networkutopia.com, MX)
```

31/101

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatlari
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

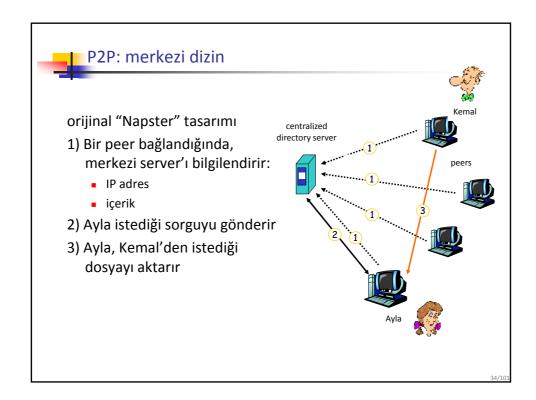
P2P dosya paylaşımı

Örnek

- Ayla P2P client uygulamasını kendi notebook'u üzerinde çalıştırmaktadır
- Internet'e bağlanır; her bağlantı için bir IP adres alınır
- Jale'ye "Merhaba Jale" gönderir
- Uygulama diğer peer'da Merhaba Jale'yi görüntüler.

- Ayla bir peer seçer, Kemal.
- Dosya Kemal'in bilgisayarından Ayla'nın notebook'una aktarılır: HTTP
- Ayla download yaparken, diğer kullanıcılarAyla'dan upload yapabilir.
- Ayla hem Web client hemde Web server olarak çalışır.

Tüm peer'ların server olmasından dolayı yüksek ölçeklenebilirdir

P2P: merkezi dizindeki problemler

- Hatanın tek noktada olması
- Performans yoğunluktan etkilenir
- Copyright infringement

file transfer is decentralized, but locating content is highly decentralized

85/101

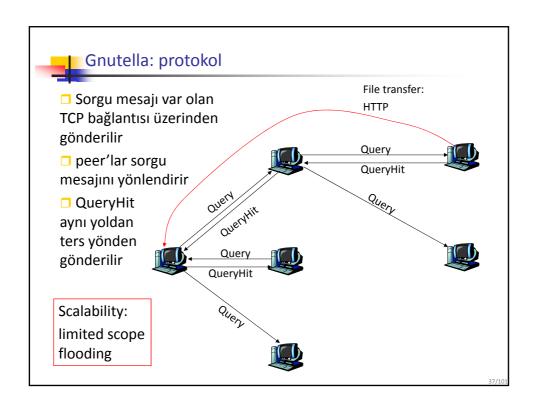
Query flooding: Gnutella

- Tam dağıtıktır
 - Merkezi server yoktur
- public domain protokol
- Çok sayıda Gnutella client vardır ve protokolü bulundurur

Ağ yapısı: graph

- X ve Y arasında TCP bağlantısı varsa kenar çizilir
- Tüm aktif peer'lar ve kenarlar ağı oluşturur
- Kenar fiziksel bağlantı değildir
- Bir peer genel olarak < 10 komşuya bağlıdır

6/10:

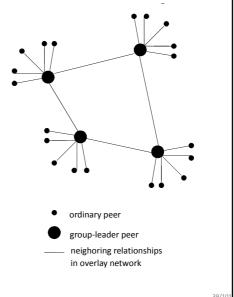
Gnutella: Peer joining

- peer X Gnutella ağında başka bir peer bulmak zorundadır: aday peer listesini kullanır
- X, Y ile bağlantı kuruna kadar ardarda TCP bağlantısı yapmaya çalışır
- 3. X Ping mesajını Y'ye gönderir; Y Ping mesajını yönlendirir.
- 4. Tüm peer'lar Ping mesajını alır ve Pong mesajını gönderir
- 5. X çok sayıda Pong mesajını alır. Çok sayıda TCP bağlantısı yapar

Heterojen yapı: KaZaA

- Her peer bir grup lideridir veya bir grup liderine atanır.
 - Peer'lar arasında TCP bağlantısı
 - Grup liderleri arasında TCP bağlantısı.
- Grup lideri tüm bağlı peer'ların içeriğini izler.

KaZaA: Querying

- Her dosya bir hash ve bir descriptor bulundurur
- Client sorguyu kendi grup liderine gönderir
- Grup lideri uyan kayıtlarla geri döner:
 - Her uygun kayıt için: metadata, hash, IP adres vardır
- Eğer bir grup lideri sorguyu diğer grup liderlerine yönlendirirse, onlar uyan kayıtları döndürür
- Client download için dosyaları seçer
 - HTTP tanımlayıcı olarak hash'i kullanır ve istenen dosyayı alır

Kazaa özellikleri

- Eşzamanlı sınırlı upload
- Request kuyruğu
- Incentive önceliklendirme
- Paralel download

. . / . .

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatlari
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

2/10:

Ders konuları

- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatları
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

.

Soket programlama

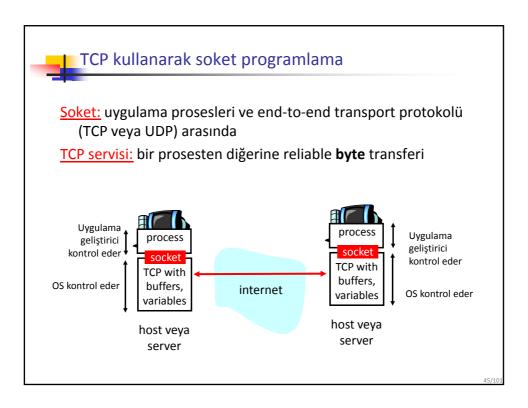
<u>Amaç:</u> client/server uygulamaların soket kullanılarak haberleşmesi

Soket API

- 1981 yılında BSD4.1 UNIX ile önerildi
- Uygulamalar tarafından doğrudan oluşturulur, kullanılır ve yayınlanır
- client/server yaklaşımı
- Soket API ile iki tür transport hizmeti:
 - unreliable datagram
 - reliable, byte stream-oriented

socket

bir host-local, application-created, OS-controlled arayüz (bir "kapı"). Uygulama işlemleri (process) arasında mesaj gönderme ve alma yapılır

TCP ile soket programlama

Client server'la bağlantı sağlar

- server proses çalışır olmalıdır
- Server, client'ın bağlantısı için bir soket oluşturur

Client contacts server by:

- Client lokal TCP soket oluşturur
- IP adres belirlenir ve port numarası server proses için belirlenir
- client TCP ile server TCP arasında bağlantı oluşturulmuş olur

- Başka bir client server'a bağlanmak isterse,
 - server birden çok client ile bağlantı sağlar
 - Kaynak port numaraları client'ları birbirinden ayırır

-application viewpoint-

TCP client ile server güvenilir ve sıralı byte transferi sağlayan bir bağlantı sağlar

Stream kavramı

- Bir stream bir prosese gelen veya prosesten çıkan karakterler kümesidir
- input stream bir proses için giriş sağlayan kaynaktır, örn., keyboard veya soket.
- output stream bir prosesten çıkış alan kaynaktır, örn., monitor veya soket.

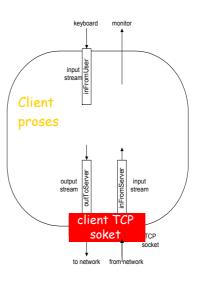
17/101

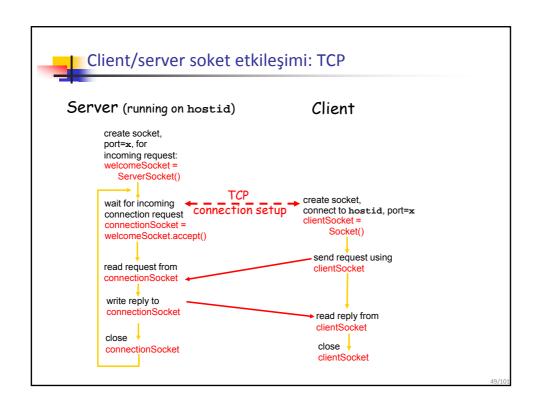

TCP ile soket programlama

Örnek client-server uygulama:

- client girişten bir satır okur (inFromUser stream), bir soket ile sunucuya gönderir (outToServer stream)
- 2) server soket ile satırı okur
- server satırır büyük harfe dönüştürür ve client'a geri gönderir
- 4) client soket ile okur, yazdırır ve değişiklik yapar (inFromServer stream)


```
Örnek: Java client (TCP)
                   import java.io.*;
                   import java.net.*;
                   class TCPClient {
                      public static void main(String argv[]) throws Exception
                        String sentence;
                        String modifiedSentence;
            Create
                        BufferedReader inFromUser =
      input stream
                         new BufferedReader(new InputStreamReader(System.in));
           Create -
    client socket,
                        Socket clientSocket = new Socket("hostname", 6789);
 connect to server
                        DataOutputStream outToServer =
    output stream
                         new DataOutputStream(clientSocket.getOutputStream());
attached to socket
```

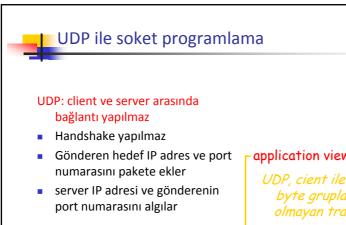
```
Örnek: Java client (TCP) - devam
                        BufferedReader inFromServer =
            Create
                         new BufferedReader(new
      input stream
                         InputStreamReader(clientSocket.getInputStream()));
attached to socket
                        sentence = inFromUser.readLine();
           Send line
                        outToServer.writeBytes(sentence + '\n');
           to server
                        modifiedSentence = inFromServer.readLine();
           Read line
        from server
                        System.out.println("FROM SERVER: " + modifiedSentence);
                        clientSocket.close();
                     }
                    }
```

```
Örnek: Java server (TCP)
                     import java.io.*;
                     import java.net.*;
                     class TCPServer {
                      public static void main(String argv[]) throws Exception
                        String clientSentence;
                        String capitalizedSentence;
           Create
 welcoming socket
                        ServerSocket welcomeSocket = new ServerSocket(6789);
     at port 6789
Wait, on welcoming
                        while(true) {
socket for contact
          by client_
                           Socket connectionSocket = welcomeSocket.accept();
      Create input
                           BufferedReader inFromClient =
stream, attached
                             new BufferedReader(new
         to socket_
                     InputStreamReader(connectionSocket.getInputStream()));
```

```
Örnek: Java server (TCP) - devam
   Create output
                   DataOutputStream outToClient =
stream, attached
       to socket → new DataOutputStream(connectionSocket.getOutputStream());
    Read in line
                  clientSentence = inFromClient.readLine();
    from socket
                   capitalizedSentence = clientSentence.toUpperCase() + '\n';
  Write out line
                   outToClient.writeBytes(capitalizedSentence);
       to socket
                           End of while loop,
             }
                           loop back and wait for
                           another client connection
```


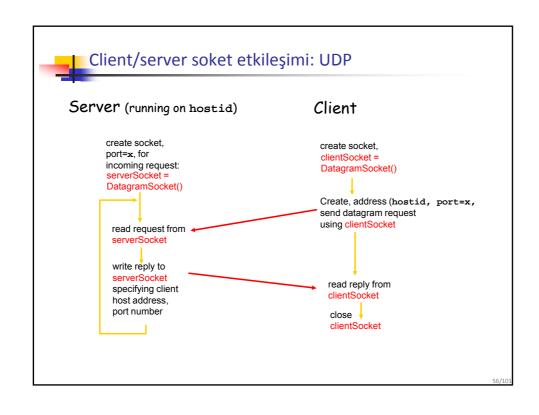
- E-Mail
 - SMTP
 - SMTP ve HTTP
 - Mail mesaj formatları
 - Mail erişim protokolleri : POP3, IMAP
 - Web tabanlı e-mail
- DNS
 - DNS hizmetleri
 - DNS'in çalışması
- Peer-to-Peer Uygulamalar
 - P2P dosya dağıtımı
 - Dağıtık hash tabloları
- TCP ile soket programlama
- UDP ile soket programlama

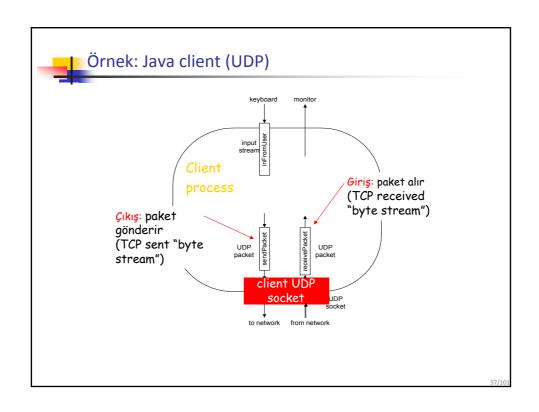

UDP: iletilen data sırasız gidebilir veya kaybolabilir

application viewpoint

UDP, cient ile server arasında byte gruplarının güvenilir olmayan transferini yapar


```
Örnek: Java client (UDP)
                   import java.io.*;
                   import java.net.*;
                   class UDPClient {
                     public static void main(String args[]) throws Exception
           Create
                       BufferedReader inFromUser =
      input stream
                        new BufferedReader(new InputStreamReader(System.in));
           Create
      client socket
                       DatagramSocket clientSocket = new DatagramSocket();
         Translate*
  hostname to IP
                       InetAddress IPAddress = InetAddress.getByName("hostname");
address using DNS
                       byte[] sendData = new byte[1024];
                       byte[] receiveData = new byte[1024];
                       String sentence = inFromUser.readLine();
                       sendData = sentence.getBytes();
```

```
Örnek: Java client (UDP) - devam
                      DatagramPacket sendPacket =
   Create datagram
 with data-to-send
                           new DatagramPacket(sendData, sendData.length,
length, IP addr, port
                           IPAddress, 9876);
                      clientSocket.send(sendPacket);
   Send datagram
         to server
                      DatagramPacket receivePacket =
                        new DatagramPacket(receiveData, receiveData.length);
   Read datagram
                      clientSocket.receive(receivePacket);
      from server
                      String modifiedSentence =
                        new String(receivePacket.getData());
                      System.out.println("FROM SERVER:" + modifiedSentence);
                      clientSocket.close();
                   }
```

```
Örnek: Java server (UDP)
                    import java.io.*;
                    import java.net.*;
                    class UDPServer {
                     public static void main(String args[]) throws Exception
           Create
 datagram socket
                       DatagramSocket serverSocket = new DatagramSocket(9876);
     at port 9876
                       byte[] receiveData = new byte[1024];
                       byte[] sendData = new byte[1024];
                       while(true)
 Create space for
received datagram
                         DatagramPacket receivePacket =
           Receive
                           new DatagramPacket(receiveData, receiveData.length);
          datagram
                          serverSocket.receive(receivePacket);
```

```
Örnek: Java server (UDP) - devam
                     String sentence = new String(receivePacket.getData());
                     InetAddress IPAddress = receivePacket.getAddress();
      Get IP addr
       port #, of
                    int port = receivePacket.getPort();
          sender
                           String capitalizedSentence = sentence.toUpperCase();
                     sendData = capitalizedSentence.getBytes();
Create datagram
to send to client
                     DatagramPacket sendPacket =
                      new\ Datagram Packet (send Data, send Data.length, IPAddress,
     Write out
                                port);
      datagram
       to socket
                     serverSocket.send(sendPacket);
                            End of while loop,
                            loop back and wait for
               }
                            another datagram
```